

Asia: VN/32635/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko teillä lausuttavaa tulotietojen käsittelystä tai käyttötarkoituksista?

Tulorekisteritietojen käytön laajentaminen työllisyysalueiden käyttöön on lähtökohtaisesti kannatettava ja tukee vaikuttavampaa, ajantasaiseen tietoon perustuvaa työvoimapalvelujen järjestämistä. Hallituksen esityksessä ehdotettu käyttöoikeus on kuitenkin rajattu koskemaan ainoastaan työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain 112 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja palveluja ja tehtäviä. Tämä rajausta on käytännössä liian kapea suhteessa työllisyysalueiden todelliseen tehtäväkenttään, joka muodostuu useiden lakien nojalla hoidettavista, toisiinsa kiinteästi liittyvistä tehtävistä. Esityksen mukainen sääntely merkitsisi, että tulorekisteritietoja ei voitaisi hyödyntää esimerkiksi työttömyysturvalain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain tai kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaisia tehtäviä toimeenpantaessa eikä muissa kunnille kuuluvissa, työllistymistä tukevilla lakisääteisissä toiminnoissa, vaikka tiedot olisivat asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta olennaisia.

Lakimuutosta tulisi täsmentää siten, että tulorekisteritietojen käyttöoikeus kattaisi työllisyysalueen lakisääteiset tehtävät kokonaisuutena silloin, kun tiedot ovat välttämättömiä asiakkaan palvelutarpeen arviointiin, palvelun sujuvuuteen tai vaikuttavuuden seurantaan. Samalla on tärkeää säätää käyttötarkoituksista, rekisterinpitäjäroolista ja tietosuojavastuista riittävän selkeästi, jotta kunnille säädetty kokonaisvastuu voidaan hoitaa oikeudellisesti kestäväällä ja hallinnollisesti toimivalla tavalla ilman päällekkäistä tiedonkeruuta tai tulkintaepäselvyyksiä.

2. Onko teillä lausuttavaa muita työnhakua ja työllistymistä tukevien palvelujen kirjaamisvelvollisuuden täsmentämisestä?

Puollamme Turun kaupungin lausuntoa, jossa todetaan tallentamisvelvollisuuden tulisi olla ”yksiselitteinen” ja että kuntia ei olisi tarkoituksenmukaista velvoittaa tallentamaan muuta kuin ”sellaiset tiedot, jotka mahdollistavat valtakunnallisten tehtävien hoitamisen ja tilastoinnin”. Turun kaupunki esittää, että tämän mahdollistamiseksi lain esitöissä tulisi määritellä, että työvoimaviranomaisten palveluista määriteltäisiin Aura-käsikirjan mukaisesti peruspalvelun valtio-osuuslaskennan palveluluokan 5580 alaiset palvelut (Kunnan muut työllisyyspalvelut), asiakasohjaus näihin palveluihin sekä näistä syntyvät kustannukset. Kaikki työvoimaviranomaisen asiakkaille tuotetut yleisen toimivallan alaiset palvelut sijoittavat tähän palveluluokkaan. Jokainen tämän palveluluokan alainen erillinen palvelu tulisi voida nimetä järjestelmään ja jokaiseen tällaiseen palveluun ohjatut asiakkaat tulisi voida eritellä tietovarannosta, ohjauksesta aina palvelun päättymiseen saakka. Palvelujen tuottamisen kustannukset saadaan hyödynnettyä kuntien talousraportoinnista. Rajauksen myötä varmistetaan, että työvoimaviranomaiselle itselleen ei synny tallentamisvelvoitteesta itsestään epätarkoituksenmukaista työkuormaa eli uusia lakisääteisiä tehtäviä. Tietojen tallentamisvelvoitteesta johtuen on työvoimaviranomaisen tarpeet kirjauksien hyödyntämisen osalta huomioitava asiakastyön ja tiedolla johtamisen näkökulmasta. Valtakunnallisen arvioinnin tavoitteista johdetut vaatimukset eivät näin myöskään päädy uhkaamaan kuntien itsemääräämisoikeutta yleisen toimivallan tehtävien prosessitason ohjauksella.

3. Onko teillä lausuttavaa vaikutusarvioinneista?

Esitysluonnoksen mukaan muutos kunnan yleiseen toimialaan perustuvien työllistymistä tukevien palvelujen tallentamisesta valtakunnalliseen tietovarantoon selkeyttäisi nykyistä sääntelyä eikä loisi kunnille uusia tehtäviä, minkä vuoksi valtionosuuksia ei esitetä lisättäväksi. Esityksen toimeenpano todennäköisesti edellyttää kunnissa uusia tietojärjestelmä-, tietoturva- ja osaamisratkaisuja, joista aiheutuvia kustannuksia ei ole esityksessä tarkemmin arvioitu eikä rahoitusratkaisuihin erikseen huomioitu. Lisäksi esityksessä ehdotetaan kunnille velvoitteita tuottaa ja toimittaa valtiolle seuranta- ja arviointitarkoituksiin tietoa myös sellaisista palveluista ja toiminnoista, joiden järjestämisestä tai rahoittamisesta valtio ei vastaa. Tällaisiin tiedonkeruuseen liittyviin velvoitteisiin ja niistä aiheutuviin kustannusvaikutuksiin on perusteltua kiinnittää huomiota lain valmistelun yhteydessä, jotta sääntely tukee kunnille säädettyjen tehtävien hoitamista rahoitusperiaatteen mukaisesti.

4. Tulisiko tulorekisterin tietojen käyttömahdollisuuksia työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen toiminnassa laajentaa koskemaan työttömyysturva-asioiden käsittelyä? Mitä nämä tilanteet ovat ja kuinka tulorekisterin käyttö näissä tilanteissa sujuvoittaisi työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen lakisääteisten tehtävien hoitamista nykyisiin menettelytapoihin verrattuna?

Kannatamme tulorekisterin käyttömahdollisuutta työttömyysturva-asioiden käsittelyssä. Se keventäisi työvoimaviranomaisen työtä mm. vähentämällä työssäolovelvoitteita koskevia selvityspyyntöjä. Prosessi nopeutuisi ja helpottuisi asiakkaan näkökulmasta ja todennäköisesti lisäisi etuuspäätöksen oikeellisuutta.

5. Muuta lausuttavaa?

-

Ketonen Jenni
Porin kaupunki, työllisyyspalvelut